ORTOGRAFIA

Kód predmetu:	1ISMK/U2ORTO/22
Akademický rok:	2026/2027
Semester:	zimný
Študijný program:	učiteľstvo akademických predmetov slovenský jazyk a literatúra v kombinácii predmetov
Stupeň štúdia:	prvý (bakalársky)
Ročník:	tretí
Forma a rozsah výučby:	2 cvičenia týždenne
Spôsob hodnotenia:	priebežné hodnotenie
Počet kreditov:	2
Vyučujúca:	Mgr. Stanislava Spáčilová, PhD.
Kontakt:	Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií FF PU Katedra slovenského jazyka 2. poschodie, č. miestnosti: 271
E-mail:	stanislava.spacilova@unipo.sk

OBSAHOVÁ NÁPLŇ SEMINÁROV:

1. – 2.

Oboznámenie študentov s cieľom cvičení a s podmienkami priebežného hodnotenia.

Úvodný diktát.

Kodifikácia pravopisu. Pravopisné princípy. Základné kodifikačné príručky z oblasti ortografie. Zmeny, opravy a doplnky v Pravidlách slovenského pravopisu z roku 2000.

Práca so slovenskými slovníkmi na stránke JÚĽŠ SAV. Jazyková poradňa JÚĽŠ SAV a ďalšie užitočné zdroje.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 11 – 20, 26 – 28.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 14 – 15, 27 – 28.

3. – 4.

Čiarka v jednoduchej vete a v súvetí.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 98 – 105.

Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 165 – 232.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 51 – 52, 57 (čiarka), 115 (vytyčovacie a hodnotiace častice, citoslovcia), 130 – 132 (tesné a voľné prívlastkové konštrukcie, príslovkové polovetné konštrukcie, príznakovosť vo vetnej stavbe), 134 – 135 (súvetia).

5.

Priebežné hodnotenie 1a) – krátke ortografické cvičenie (z témy 3 – 4). Maximálny počet bodov 5 b. Minimálny potrebný počet bodov: 2,5 b.

Písanie veľkých písmen I. + Písanie slov osobitne a dovedna. Písanie čísloviek.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 50 – 75 (veľké písmená), 45 – 46 (písanie slov osobitne a dovedna).

Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 89 – 163.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 43 – 44 (písanie slov osobitne a dovedna), 45 – 49 (veľké písmená), 97 (písanie prídavných mien), 103 (písanie násobných čísloviek), 112 (pravopis prísloviek).

6.

Písanie veľkých písmen II. + Rozdeľovanie slov na konci riadka.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 50 – 75 (veľké písmená), 47 – 49 (rozdeľovanie slov).

Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 89 – 163.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk*. Bratislava: Fragment 2007, s. 44 – 45 (rozdeľovanie slov), 45 – 49 (veľké písmená).

7.

Priebežné hodnotenie 1b) – krátke ortografické cvičenie (z tém 5 a 6). Maximálny počet bodov 5 b. Minimálny potrebný počet bodov: 2,5 b.

Ortografia ďalších interpunkčných znamienok (bodka, otáznik, výkričník, bodkočiarka, dvojbodka, úvodzovky, pomlčka, spojovník atď.).

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 92 – 98, 105 – 118.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 50 – 51, 53 – 57 (interpunkcia, priama reč, pomlčka, spojovník), 112 (pravopis spojovníka v príslovkách).

8.

Ortografické javy pri spoluhláskach. Znelostná asimilácia v slovenčine. Spoluhláskové skupiny. Predložky s, so, z, zo. Predpony s-, z-, zo-.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 34 – 37.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 32 – 33, 43 (predložky, predpony).

9.

Priebežné hodnotenie 1c) – krátke ortografické cvičenie (z tém 7, 8). Maximálny počet bodov 5 b. Minimálny potrebný počet bodov: 2,5 b.

Ortografické javy pri samohláskach. Samohláska ä. Krátke a dlhé vokály. Diftongy. Slabičné r, l, ŕ, Ĺ. Pravidlo o rytmickom krátení.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 32 – 34, 124 – 126.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 34 – 36 (RZ), 42 (ä), 92 – 94 (dĺžka gramatických koncoviek podstatných mien), 97 – 98 (vzťahové a privlastňovacie prídavné mená, pravidlo o rytmickom krátení), 101 (dĺžka v privlastňovacích zámenách), 112 (pravopis prísloviek).

10.

Písanie i/í, y/ý vo vnútri, v predponách a príponách domácich slov. Vybrané slová.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 29 – 30.

Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 11 – 42.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 42.

11.

Písanie i/í, y/ý vo vnútri, v predponách a príponách cudzích slov.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 31, 38 – 40.

Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 43 – 55.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 42.

12.

Písanie i/í, y/ý v gramatických koncovkách podstatných mien, prídavných mien, zámen, základných a radových čísloviek.

Pravidlá slovenského pravopisu. Bratislava: Veda 2000 (resp. 2013), s. 30 – 31.

Gianitsová-Ološtiaková, L. – Ološtiak, M. – Beláková, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013, s. 56 – 82.

Ološtiak, M. – Gianitsová-Ološtiaková, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007, s. 94 (GM podst. m.), 97 (GM príd. m.), 101 – 102 (GM zámen – *sami/samy, oni/ony, koľký*), 104 (GM číslovie – základné a radové číslovky).

13.

Priebežné hodnotenie 1d) – krátke ortografické cvičenie (z tém 9 – 12). Maximálny počet bodov 5 b. Minimálny potrebný počet bodov: 2,5 b.

Priebežné hodnotenie 2. Diktát. Maximálny počet bodov 30 b. Minimálny potrebný počet bodov: 15 b.

Študijné materiály a cvičenia:

- Ku každej z preberaných tém dostanú študenti doplnkové materiály a cvičenia, ktoré budú dostupné v aplikácii Microsoft Teams.
- Študenti budú podľa zadaní vyučujúcej realizovať cvičenia v rámci prípravy na semináre.

Požiadavky na udelenie kreditov

- Pravidelná účasť na seminároch. **Povolené sú maximálne 3 absencie.**
- Na každú seminárnu hodinu musí prísť študent/študentka pripravený/pripravená (tzn. mať **preštudovanú** odporúčanú literatúru podľa témy seminára). Obsahom seminárnych cvičení bude praktické precvičenie ortografických javov, ktoré sú uvedené v sylaboch predmetu.

- **Priebežné hodnotenie 1 (a, b, c, d):**
  Absolvovanie **4 krátkych priebežných testov (ortografických cvičení)**, ktoré budú realizované počas seminárov. (V prípade neúčasti na seminári je potrebné si test nahradiť. Každý test možno opakovať raz v náhradnom termíne.). **Maximálny počet bodov za všetky testy: 20 b.** Minimálny potrebný počet bodov: 10 b. Z každého testu je však potrebné získať minimálne 50 % bodov.

- **Priebežné hodnotenie 2:**
  Úspešné absolvovanie **záverečného diktátu** (na min. 50 % – pozri vysvetlivku nižšie), pričom diktát je možné absolvovať **maximálne 3x (jeden riadny a dva opravné termíny)**. Ak študent/študentka napriek tomu nezíska ani raz minimálny požadovaný počet bodov z diktátu, bude hodnotený/hodnotená známkou **FX**, a to aj v prípade, že úspešne absolvoval/absolvovala priebežné hodnotenie 1.

Poznámka k strhávaniu bodov:
Plný počet bodov za diktát je 30 b., za každú chybu sa strhávajú body:

- −3 b. – za hrúbky (*y, ý* namiesto *i, í* a naopak),
- −2 b. – za chyby v písaní malých/veľkých písmen, v písaní slov osobitne a dovedna, za chyby spôsobené vplyvom znelostnej asimilácie (napr. *z mojou sestrou*),
- −1 b. – za chyby v písaní dĺžňov, mäkčeňov, čiarok a za chyby z nepozornosti – napr. zmena slovosledu, vynechanie/zmenenie slova (ak neobsahovalo ortografický problém, za ktorý sa sťahujú 2 alebo 3 b.). Tzn.:

Počet strhnutých bodov	Počet pridelených bodov	Percentuálna úspešnosť
0	30	100,00 %
−1	29	96,67 %
−2	28	93,33 %
−3	27	90,00 %
−4	26	86,67 %
−5	25	83,33 %
−6	24	80,00 %
−7	23	76,67 %

Počet strhnutých bodov	Počet pridelených bodov	Percentuálna úspešnosť
−8	22	73,33 %
−9	21	70,00 %
−10	20	66,67 %
−11	19	63,33 %
−12	18	60,00 %
−13	17	56,67 %
−14	16	53,33 %
−15	15	50,00 %

Ak študent/študentka stratí z diktátu viac ako 15 bodov, dosiahne úspešnosť menej ako 50 %.

Výsledné hodnotenie bude pozostávať zo súčtu hodnotení za priebežné testy a diktát (maximálny počet bodov: **50 b.**; minimálny potrebný počet bodov: **25 b.**):

50 – 45 bodov: A (výborne)
44 – 40 bodov: B (veľmi dobre)
39 – 35 bodov: C (dobre)
34 – 30 bodov: D (uspokojivo)
29 – 25 bodov: E (dostatočne)

Základná literatúra:

Pravidlá slovenského pravopisu. 3. vyd. Bratislava: Veda, 2000, resp. 2013.

Odporúčaná literatúra:

BÁNIK, T.: *Základy slovenského pravopisu.* Nitra: Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Filozofická fakulta 2015.
Dynamické tendencie v slovenskom pravopise. Zborník materiálov z vedeckej konferencie konanej 18. – 19. mája 2006 v Bratislave. Ed. Matej Považaj. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2009.
BÓNOVÁ, I. – JASINSKÁ, L.: *Ortografické výskumy a pravopisné reformy v časopise Slovenská reč.* In: Slovenská reč, 2022, roč. 87, č. 3, s. 366 – 388. Dostupné na: https://www.juls.savba.sk/ediela/sr/2022/3/sr-22-3.pdf
GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, L. – OLOŠTIAK, M. – BELÁKOVÁ, M.: *Píšem bez chýb*. Bratislava: Fragment 2013.
HLADKÝ, J. – MACULÁK, J. – RENDÁR, Ľ. – VESELSKÁ, E.: *Pravopisno-gramatická príručka s cvičebnicou.* Žilina – Trnava: Mozaika 2008.
MISLOVIČOVÁ, S. – VANČOVÁ, I. (ed.): *Spytovali ste sa*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2017.
MISLOVIČOVÁ, S. – VANČOVÁ, I. (ed.): *Rozličnosti o slovenčine*. Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2019.
MISLOVIČOVÁ, S. a kol.: *Slovenčina na každý deň. Rady – odporúčania – testy.* Bratislava: VEDA, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied 2020.
NAVRÁTIL, L. – ŠIMURKA, J.: *Praktická príručka slovenského pravopisu.* Nitra: Enigma 2002.
OČENÁŠ, I.: *Medzera v elektronickom textovom reťazci a slovenský pravopis*. In: Slovenská reč, 2014, roč. 79, č. 1 – 2, s. 32 – 39.
Dostupné na: http://www.juls.savba.sk/ediela/sr/2014/1-2/sr14-1-2.pdf
OLOŠTIAK, M. – GIANITSOVÁ-OLOŠTIAKOVÁ, L.: *Krok za krokom k maturite. Slovenský jazyk.* Bratislava: Fragment 2007.
SVOBODOVÁ, J.: *Průvodce českou interpunkcí.* Odry: VADE MECUM BOHEMIAE, s. r. o., 2003.
RIPKA, I. – IMRICHOVÁ, M. – SKLADANÁ, J.: *Praktická pravopisná príručka.* Bratislava: Ottovo nakladateľstvo, s. r. o., 2008.
RONČÁKOVÁ, T. – VANDÁKOVÁ, Z.: *Slovenčina v médiách. 111 z najčastejších jazykových chýb v novinárskych textoch.* Ružomberok: VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity 2020.

Odporúčané webové stránky:

Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV. Dostupné z: www.juls.savba.sk
Elektronická jazyková poradňa. Dostupné z: jazykovaporadna.sme.sk
PSP – textová časť. Dostupné z: www.juls.savba.sk/ediela/psp2000/psp.pdf
Slovník – PSP, KSSJ. Dostupné z: slovnik.juls.savba.sk
Hovoríme spisovne – archív RTVS, Rádio Regina Východ. Dostupné na:
https://reginavychod.rtvs.sk/relacie/hovorime-spisovne
Kultúra slova (vedecko-popularizačný časopis pre jazykovú kultúru a terminológiu). Dostupné na: http://www.juls.savba.sk/ediela/ks/